

Pro Hanhikivi ry.
Laitatie 14,
86110 Parhalahi
pro.hanhikivi@omanetti.fi

8.6.2010

Pyhäjoen kunta
kunnanhallitus

(kirjeellä, allekirjoitettuna)

Tiedoksi:

Ympäristökeskus, Eero Kaakinen (sähköisesti)
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Olli Eskelinen (sähköisesti)
Museovirasto, (sähköisesti)

Viite:

Hanhikiven osayleiskaavaehdotus 12.4.2010
Muistutus viitteen mukaiseen asiakirjaan.

Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen osayleiskaava Pyhäjoen kunta – Ehdotus 12.4.2010

Kaavaselostuksen alkulehdillä on luettelo kaavaa koskevista asiakirjoista, taustaselvityksistä ja lähdemateriaalista. Luonnosvaiheen jälkeen luetteloon on lisätty mm. Fennovoiman periaatepäätöshakemus ja Fennovoimalta edellytetyt YVA- lisäselvitykset, jotka julkaistiin hutikuussa 2009 ja lokakuussa 2009.

Kaavan laatimiseen näillä lisätiedoilla ei ole ollut vaikutusta.

Tilanne ei ole muuttunut lisäselvityksien jälkeen, koska niistä ja viranomaisten lausunnoista ei ole vedetty oikeita johtopäätöksiä. Osa oleellisista tiedoista on jätetty huomioimatta.

1. TIIVISTELMÄ

Luonnosvaiheeseen saakka kaava-alue on ollut yhtenäinen suunnittelualue. Ehdotusvaiheessa kaava on jaettu kahdeksi erilliseksi osayleiskaavaksi suunnittelualueen poikki kulkevan kuntarajan mukaisesti. Miksi toimintatapa muutetaan kesken kaavaprosessin? Tämä on omiaan hämmentämään kaavaan osallisia ja eittämättä vaikuttaa esimerkiksi palautteiden määrään, joka lienee ollut tavoitteena.

2.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Osallisilla pitää olla mahdollisuus vaikuttaa kaavan valmisteluun ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.

Koska kuntalaiset eivät ole kaava-asioiden asiantuntijoita ja koska palautteen ja arviointien laatiminen kirjallisesti on useimmille vaikeaa ja koska useat yhtäaikaiset kaavoitus- ja selvitysprosessit menevät helposti sekaisin, on oikea-aikainen ja oikein kohdistettu palautteen antaminen ollut lähes mahdotonta. Koko prosessi on viety läpi siten, että palautteen antaminen on ollut mahdollisimman vaikeaa. Pro Hanhikivi osallisena ja jäsentensä puolesta on pyytänyt mahdollisuutta neuvotteluun koko kaavaprosessin ajan. Tätä mahdollisuutta ei ole annettu. Vuorovaikutus ei ole toteutunut.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 Suunnittelualueen sijainti ja rajausta

Yleiskaava-alueen rajausta on muutettu luonnosvaiheen jälkeen. Mistä syystä?

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaehdotus on valtakunnallisten tavoitteiden vastainen.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät kohdistu ydinvoimaan vaan vesivoiman lisäämiseen, turpeen käyttöön, offshore-tuulivoimaan, metsäbiomassaan, peltobiomassaan, biokaasuun, jätteenpolttoon ja näiden käyttöön tehokkaasti ja ympäristövastuullisesti.

2. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, yleis- ja erityistavoitteet eivät toteudu
3. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, yleis- ja erityistavoitteet eivät toteudu
4. Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto, yleis- ja erityistavoitteet eivät toteudu.
 - Valtioneuvoston päätöksellä tavoitteisiin tehdyt tarkistukset ovat tulleet voimaan 1.3.2009 ja niissä edellytetään varautumaan mm. ydinjätteen loppusijoitukseen, jota kaavassa ei ole huomioitu.
6. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet, yleistavoitteet eivät toteudu

3.2.2 Maakuntakaava

Vahvistettavana oleva maakuntakaavan muutoksesta on jätetty perustellut valitukset, eikä ydinvoimamaakuntakaavaa ole vahvistettu. Osayleiskaavaehdotus on täysin voimassaolevan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan sekä valtakunnallisissa, että alueellisissa tavoitteissa kirjattujen periaatteiden vastainen, joissa on korostettu luontoarvoja. Maakuntakaava ja sen periaatteet on kunnassa hyväksytty. Pyhäjoen kunta on myös tähän hankkeeseen asti toiminut näiden tavoitteiden pohjalta, mutta nyt kaavamuutoksilla ollaan tuhoamassa totaalisesti hyvä kehitys.

3.2.3 Yleiskaavat ja asemakaavat

Parhalahden osayleiskaava ja pitkään odotettu rantayleiskaava olivat osaltaan luomassa hyvää kehitystä Parhalahden kylälle. Pysyvän asutuksen uudisrakentamishankkeita, peruskorjauksia ja toiveita lomarakentamisesta oli useilla perheillä. Tällä hetkellä suunnitelmat ovat pysähdyksissä tai rakentajat empivät töiden aloittamista. Kiinnostus Parhalahdella vapaana oleviin rakennuspaikkoihin on hiipunut. Rantarakentaminen on joka tapauksessa estynyt Hanhikiven alueella moniksi vuosiksi.

Parhalahden kalasatama veneväylän merkintä puuttuu.

Kaavassa on huomioitava kolmen ympäristövaikutusten kannalta merkittävän laitoksen mahdollinen sijoittuminen hyvin lähelle toisiaan. Laitosten yhteinen kuormitus vesistölle ja luonnolle ja sitä kautta ihmisille on selvittämättä.

3.3 Väestö ja työpaikat

Tekstistä puuttuu tieto, että Parhalahden rannoilla erityisillä maisemanhoitokohteilla laiduntavat ja maisemointityötä tekevät Highland rodun naudat, joita kasvatetaan lihakarjaksi suunnitellun ydinvoimalan läheisellä vaikutusalueella. Parhalahden on valikoitunut useimmille asukkaille asuinpaikaksi luonnonläheisyytensä ja merellisten mahdollisuuksiensa vuoksi, vaikka työpaikat ovat aivan muualla.

3.4 Palvelut

Pyhäjoella lähin peruskoulu sijaitsee Parhalahden kylällä ja on suoja-alueen sisäpuolella.

3.5 Rakennettu ympäristö

Ranta-alueilla sijaitsee jonkin verran loma-asuntoja.

Alueelle on ollut vaikea saada lupaa rakentamiselle, eikä vireillä ollut ranta-asemakaavaluonnos juurikaan antanut uusia mahdollisuuksia lomarakentamiselle, vaikka toiveita siihen esitettiin.

Hanhikiven alueen säilyminen luonnon kannalta arvokkaana alueena perustuu siihen, ettei alueella ole merkittävästi loma-asutusta ja oleva loma-asutus on pienimuutoista, eikä rasita ympäristöä.

Hanhikiven alue on Parhalahden parasta ja ainoa ranta-alue, jossa on ollut mahdollisuus ulkoilla ja rantautua niidenkin, joilla ei omaa merenranta-alueita ole. Näistä lähtökohdista aluetta tulisi myös kehittää, arvokas luonto huomioiden.

3.6 Maisema ja luonnonympäristö

Hanhikiven niemi on sekä pituudeltaan että leveydeltään suunnilleen kolme kilometriä.

Kartta-aineiston perusteella on helppo havaita, että niemi on enintään 1,5 km leveä.

"Suunnittelualue on maastoltaan tasaista ja alavaa korkeimpien kohtien noustessa noin 5-7 metriä merenpinnan yläpuolelle. Myös muualla seudulla maasto on hyvin alavaa."

Em. kohdassa on selkeä virhe. Alueen keskimääräinen korkeus on n. 1,5m mpy.

"pinnanmuotojen vaihdelleessa 0..+2,3 metrin välillä". (Geobotnia oy 21.11.2008)

3.7 Kallioperä ja maaperä

Koko ydinvoima-alue sijoittuu arvokkaalle kallioalueelle! Hanhikiven kallioperä on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kallioalueeksi, joka tuhoutuisi, jos hanke toteutuisi.

Kallio on myös luontaisesti rikkonaista konglomeraattia, jossa on silminnähdn helposti erodoituvia (eroosiolle alttiita) osia. Edelleenkin kunnollista geologista selvitystä ei joko ole tehty tai sitten sitä ei jostain syystä julkaista. Ovatko tutkimuskairausten /maaperätutkimusten tulokset osoittaneet kallioperän huonoksi ydinvoimalan rakennuspaikaksi?

3.8.1 Meriveden laatu ja vedenalainen luonto

Euroopan unionin vesipuitedirektiivin (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY yhteisön vesipolitiikan puitteista A:23.10.2000, 4 artikla, Ympäristötavoitteet) mukaisesti EU:n jäsenvaltioiden on ehkäistävä kaikkien pintavesien, mukaan lukien rannikkovedet, tilan huononeminen sekä suojeltava ja ennallistettava kaikkia pintavesimuodostumia (sis. rannikkovedet), tavoitteena saavuttaa pintaveden hyvä tila 15 vuoden kuluessa direktiivin voimaantulosta vuonna 2000.

Fennovoiman hankkeessa laadittujen selvitysten ja viranomaisseurannan tulosten perusteella mukaan Hanhikiven merialue on karu ja veden laatu hyvä, samoin rannikkovesistön ekologinen tila on arvioitu hyväksi. Yleiskaavan mukaisen ydinvoimalaitoksen toiminta alueella voisi hankkeessa laadittujen selvitysten mukaan aiheuttaa rehevöittäviä vesistövaikutuksia, mikä merkitsee hyvän veden laadun ja vesistön hyvän ekologisen tilan heikentämistä, mitä on pidettävä vesipuitedirektiivin vastaisena.

3.9 Ilmasto ja ilman laatu

Pyhäjoen kunnan alueella ei ilmanlaatua tarkkailla, koska alueella ei ole ilmanlaadun kannalta merkittävää teollisuutta, eikä mitattua tietoa alueelta ole saatavissa. Ilmanlaadun Hanhikiven niemellä voidaan arvioida olevan hyvä, koska lähiympäristössä ei ole merkittäviä päästöjä aiheuttavaa toimintaa.

Vain 15 km:n päässä oleva Rautaruukin teollisuuslaitos on ilman laadun kannalta erittäin merkittävä laitos ja mittaustuloksia lähialueelta on oletettavasti saatavilla.

3.10 Kasvillisuus

Hanhikiven niemelle ovat tyypillisiä rantaniityt ja niitä reunustavat pensaikkovyöhykkeet, jotka vähitellen sisämaahan päin muuttuvat metsiköiksi. Niemen keskiosassa on jo kuivahkoa mäntykangasta ja sekametsiä ja ne voidaan luokitella eri kehitysvaiheissa oleviksi talousmetsiksi. Niemen länsiranta on hiekkapohjaista maankohoamisrannikkoa. Merenranta-alueella sijaitsee myös maankohoamisrannikon pinnanmuotoihin kuuluvia fladoja ja kluuveja. Hanhikiven alueella on tavattu viisi uhanalaista tai muuten suojeltavaa putkilokasvia

Kaavassa ei esitetä mitään perusteita tai selvitysten tuloksia, joihin nojaten Hanhikiven alueen keskiosien metsät kokonaisuudessaan voitaisiin luokitella "eri kehitysvaiheissa oleviksi talousmetsiksi". Toisaalla kaavan lähtötiedoissa (3.10.1) mainitaan kuitenkin niemen keskiosien olevan vain osittain metsätalouskäytössä. Kaavassa on jätetty liian vähälle huomiolle se, että Hanhikivi on selvityksiin perustuen kaikkein edustavimpia ja laajuudeltaan ja yhtenäisyydeltään edustavin primäärisuknessiometsien esiintymisalue Pohjois-Pohjanmaalla, kuten Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 27.11.2009 antamassaan lausunnossa on todennut. Luonnon monimuotoisuus heikentyy osayleiskaavan toteutuessa siten laadullisesti selvästi. Tätä heikentymistä ei kaavaehdotuksessa ole huomioitu, eikä myöskään ole tarkasteltu tai pohdittu monimuotoisuuden heikentymistä kompensoivia toimenpiteitä.

Osayleiskaavassa on otettava huomioon myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, joissa todetaan mm. (4.7. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet), että "rakentamisen sijoittelussa turvataan maankohoamisrannikolle ominaisten luonnon kehityskulkujen alueellinen edustavuus". Fennovoiman hankkeessa laaditun vaikutusarvion mukaan Hanhikivenniemen alue muuttuisi ja alueen luonto pirstoutuisi ydinvoimalan vaatiman kaavoituksen toteutumisen myötä siten, että alueen merkitys maankohoamisrannikon katkeamattoman sukkessiokehityksen mallina heikkenisi selvästi.

Kasvillisuutta koskevat kartoitustiedot perustuvat kesällä 2009 tehtyjen maastokartoitusten lisäksi aiempiin luontoselvityksiin sekä vuonna 2009 tehtyyn tarkistukseen valtion ympäristöhallinnon uhanalaisrekisteristä. Kesän 2009 maastokäyntien tuloksista on laadittu erillinen selvitysraportti (Fennovoima Oy, Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitykset, Hanhikivi, Pyhäjoki, Kokoomaraportti vuosien 2008–2009 selvityksistä)

Hanhikiven alueen uhanalaisista kasveista perämerenmaruna (*Artemisia campestris* ssp. *bottnica*) on luokiteltu kansallisen luonnonsuojelulain (1996/1096) 47 §:n nojalla erityisesti suojeltaviksi, mikä merkitsee, että lajin säilymiselle tärkeää esiintymispaikkaa ei saa hävittää eikä heikentää. Kolme alueen uhanalaisista kasvilajeista; perämerenmaruna, nelilehtivesikuusi (*Hippuris tetraphylla*) ja ruijanesikko (*Primula nutans* var. *jokelae*) on luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla rauhoitettuja, joten näiden kasvien tai niiden osien poimiminen tai hävittäminen on kiellettyä.

Hanhikiven uhanalaisista kasvilajeista neljä on Suomen kansainvälisiä erityisvastuulajeja: perämerenmaruna, ahonoidanlukko (*Botrychium multifidum*), nelilehtivesikuusi ja ruijanesikko. Näiden lajien säilymisessä Suomella voidaan katsoa olevan merkittävä kansainvälinen vastuu. Lisäksi perämerenmaruna, nelilehtivesikuusi ja ruijanesikko ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV (Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta A:21.5.1992) lajeja, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, mikä tarkoittaa, että lajien esiintymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.

Osayleiskaavassa ei ole selkeästi selostettu, kuinka direktiivilajien esiintymisalueiden säilyminen olisi ydinvoimalan, sataman sekä tie- ja sähkölinjauksien rakentamisalueilla turvattavissa. Ydinvoimalan lauhdevesien lämpökuorma kuitenkin todennäköisesti lisääisi rantaniittyjen umpeenkasvua ja voisi siten vaarantaa uhanalaisten lajien (mm. ruijanesikon) säilymistä.

Kartta uhanalaisten kasvien esiintymistä, kuten myös luonnonsuojelualueista puuttuu.

3.10.1 Uhanalaiset luontotyypit

Uhanalaisluokituksen mukaisilla luontotyypeillä ei ole lainsäädäntöön perustuvaa asemaa tai suojeluelvoitetta. Edustavat kohteet tulee kuitenkin huomioida luonnon monimuotoisuuden kannalta.

Kaavassa osoitetaan erikoisen korostetulla tavalla välinpitämättömyyttä valtakunnallisen, korkeasti arvostetun ja asiantuntemuksella laaditun luontotyyppien uhanalaisluokituksen suhteen. Kaavan lähtötiedoissa on kuitenkin todettu, että edustavat uhanalaisten luontotyyppien kohteet on huomioitava luonnon monimuotoisuuden kannalta. Vaikka Hanhikiven niemen alueella esiintyy runsaasti uhanalaisiksi ja silmälläpidettäviksi määriteltyjä luontotyyppisiä, ei kaavassa ole huomioitu uhanalaisten luontotyyppien ja monimuotoisuuden suhteen edustavan, yhtenäisenä ja pääosin luonnontilaisena säilyneen maankohoamisrannikon kohteen pirstoutumista ja luontotyyppien edustavuuden merkittävää heikentymistä tarkoituksenmukaisella tavalla.

3.10.2 Uhanalaiset ja huomioitavat kasvilajit

Kaavan lähtötiedoissa mainitun kasvillisuusselvityksen mukaan Ahonoidanlukon, *Botrychium multifidum* (NT, RT, vastuulaji) ja otalehtividan, *Potamogeton friesii* (NT) esiintymiä ei löydetty vuosien 2008–2009 inventoinneissa. Ahonoidanlukosta (*Botrychium multifidum*) viimeisin alueella tehty havainto käsittää kaksi esiintymää (useita kymmeniä yksilöitä) uimarannan läheisyydessä kuivilla niityillä (26.9.2009 / Jari Särkkä). Alkuperäisesiintymän paikalla oli tällöin havaittu selviä kaivuujälkiä, joten voidaan olettaa, että ko. esiintymä oli tahallisesti yritetty tuhota. Tälle kasvupaikalle oli jäänyt jäljelle vain yksi kasviyksilö. Otalehtividasta (*Potamogeton friesii*) viimeisin tehty havainto on esiintymä Heinikarinlammella (26.9.2009 / Jari Särkkä). Hanhikiven alueen uhanalaisista kasvilajeista

luontodirektiivin liitteen IV lajit edellyttävät tiukkaa suojelua. Siten mm. ruijanesikon (*Primula nutans var. jokelae*) esiintymien vaarantamista ja heikentämistä merenrantaniittyjä uhkaavan rehevöitymisen vuoksi ei voida hyväksyä. Sama koskee tiukasti suojellun nelilehtivesikuusen (*Hippuris tetraphylla*) esiintymiä.

3.12 Linnusto ja muu eläimistö

Yksi vakavimmista puutteista kaavaehdotuksessa on, että Hanhikiven ainutlaatuinen asema valtakunnallisesti ja kansainvälisesti merkittävänä linnuston muutto- ja lepäilyalueena ja sulkasatoisten lintujen suoja-alueena on jätetty kokonaan huomiotta. Uhanalaisten lajien tilannetta (joita siellä pesii useita eri lajeja) ei ole huomioitu ja esim. merikotkan pesäpaikka jäisi rakennelmien alle!

Takaranta ja Natura-alue ovat myös Hanhikiven niemen ja ympäristön linnuston tärkeät pesimäaikaiset ruokailualueet. Pengertie katkaisisi ajoittaisen yhteyden meren ja Hietakarilahden välillä ja radikaalisti muuttaisi alueen biotooppeja, kuten myös lauhdevedet, jotka tuhoaisivat direktiivikasvilajeja ja muuttaisivat myös linnuston ruokailu- ja pesimäaluetta.

Muuttoaikaan Hanhikiven alueella lentelee kaikkina vuorokauden aikoina, myös sumussa ja sateella, tuhansittain lintuja/vrk. Silloin on selvä, että vaikka sähkölinjat olisivat matalammallakin törmäyksiä sattuisi. Mitään edellä mainituista seikoista ei ole huomioitu kaavaehdotuksessa.

Kaavassa ja sen lähtötiedoissa tulisi selvemmin huomioida, että koko Hanhikiven alueen (metsät, rannat ja vesistöt) linnusto on valtakunnallisesti tarkasteltuna huomattavan monimuotoinen – lajisto on monipuolinen ja useiden lintulajien pesimäkannat huomattavan korkeita. Samoin tulee huomioida Hanhikiven alueen sijainti, ei pelkästään valtakunnallisesti, vaan kansainvälisesti merkittävällä muuttoreitillä (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 27.11.2009).

3.11 Muinaismuistot

Fennovoiman lupauksen mukaista vapaata pääsyä Hanhikivelle ei voida tässä kaavassa lain mukaan (YVL 1.10, 11.7.2000) toteuttaa

3.14 Maanomistus

Ehdotuksen mukaan:

*Fennovoima on käynnistänyt maanhankinnan suunnittelualueella ja sen hallinnassa on yhteensä noin 365,5 hehtaaria maa- ja vesialueita (tammikuu 2010 tilanne). Maanhankinta on edelleen käynnissä. **Tällä hetkellä Fennovoiman hallinnassa oleva alue on riittävä ydinvoimalaitoksen sijoittamiseksi Hanhikiven niemelle.** Fennovoima kuitenkin jatkaa maa- ja vesialueiden hankintaa Hanhikiven alueella. Yhtiön tavoitteena on hankkia hallintaansa vapaaehtoisilla sopimuksilla vähintään ydinvoimalaitosta ja sen tukitoimintoja varten asemakaavoitettava maa-alue.*

Fennovoimalla ei ole hallinnassaan tarvittavia maa-alueita Hanhikiven alueella, eikä se voi saada kaikkia maita edes pakkokeinoin. Parhalahden jakokunta (Parhalahden yhteisten maa-alueiden osakaskunta ja Parhalahden yhteisten vesialueiden osakaskunta) omistaa pääosan Hanhikiven niemeä ympäröivästä maa- ja vesialueesta ja yksityiset maanomistajat omistavat pieniä alueita, joita he eivät suostu luovuttamaan Fennovoimalle. Fennovoima on tarjoutunut vuokraamaan/ostamaan Parhalahden jakokunnalta 40 hehtaarin maa-alueen sekä 117,2 hehtaarin vesialueen. Tarjous on käsitelty 9.5.2009 pidetyssä osakaskuntien kokouksessa ja se hylättiin selvin luvuin.

Pyhäjoen kunta käyttää arveluttavia keinoja laatiessa kaavoitus- ja maankäyttösuunnitelmia etupainotteisesti pyrkiäkseen käyttämään pakkolunastustoimia, joita se ei kuitenkaan MRL:n mukaan voi käyttää yksityisen yhtiö hyväksi ja silloin kun tarpeen (energian tuotanto) toteutumiselle on olemassa vaihtoehtoja (merituulipuisto ja muut voimalaitoshankkeet). Pakkolunastuksen edellytykset eivät tässä kohdin täyty.

Kaavassa ei ole pystytty osoittamaan millä tavalla ydinvoimalan rakentaminen voitaisiin toteuttaa nyt Fennovoiman hallinnassa olevilla maa- ja vesialueilla.

3.15 Yhdyskuntatekninen huolto

Alueellinen vesihuoltosuunnitelma on tehty kylätaajama-alueille, ei tälle yleiskaava-alueelle. Yleiskaavassa ei osoiteta vesihuollon yhteyttä kaava-alueelle.

3.16 Liikenne ja tiestö

Veneväylä kalasatamaan puuttuu.

3.17 Kaavoituksen ja voimalaitossuunnittelun kytkennät ja erillisselvitykset

Luonnosvaiheen jälkeen on tausta-aineistoon lisätty Fennovoiman teettämät lisäselvitykset. Kaavoituksen yhteydessä lisäselvityksistä ei ole tehty oikeita johtopäätöksiä, vaan on pyritty yksinomaan lieventämään hankkeen vaikutuksia selvitysten esille tuomaan kiistattomaan seikkaan, että alue on luontoarvoiltaan liian herkkä ja arvokas ydinvoimalan vaikutuksille, sekä käytön, mutta varsinkin rakentamisen aikana.

3.18 Kaavoitus ja YVA-menettely

Kuntakaavojen luonnoksia koskevassa yleisötilaisuudessa (2008) ei voinut käytännössä ottaa kantaa tai keskustella aiheesta, koska esittelytilaisuus oli ennen kuin kukaan osallinen oli nähnyt luonnosta tai selostuksia. Tuolloin esillä ollut aineisto (kartat) olivat epäselviä ja hankalasti hahmotettavia. Olemassa olevat rakenteet (tiet ja rakennukset) eivät erottuneet kaavakartasta. Reilun vuoden kuluessa kuntakaava-asiaa ei ole käsitelty, tai luonnoksia ei ole esitelty kunnassa (valtuustossa, maankäyttöjaostossa) tai kuntalaisille muutoin, kun nyt esille laitettun ehdotuksen myötä.

Kaavaluonnoksen liiteaineistona olevaan YVA-tiivistelmän kannanotto tämän muistutuksen liitteenä lopussa.

4 SUUNNITTELUN TAVOITTEET

4.1 Tavoitteiden muodostumistapa

Merkittävää on, että ohjausryhmään on Pyhäjoen kunnasta valittu vain heti alkuun ydinvoimamyönteisyytensä ilmoittaneita henkilöitä ja mm. maankäyttöjaos, jonka toimenkuvaan ko. asiat kuuluisivat on kokonaan syrjäytetty.

4.2 Suunnittelun yleistavoitteet

Suunnittelua ei tehdä vuorovaikutteisesti. Eri intressiryhmien näkemyksiä ei huomioida. Asema ja yleiskaavaluonnoksen esittely vietiin Raahen, vaikka suurin alue Hanhikiven kaavoituksesta sijoittuu Pyhäjoen kunnan alueelle. Vastaava tilaisuus olisi pitänyt järjestää myös Pyhäjoella. Pyhäjoen kunnanhallituksen päätöksellä kaavaehdotusten yleisötilaisuudet yritettiin saada samalle päivälle Pyhäjoella ja Raahessa. Toteutuessaan se olisi estänyt osallisten mahdollisuuden osallistua kaavaesittelyyn.

4.3 Viranomaisten tavoitteet

Kuten YVA-selvitysten, vaadittujen lisäselvitysten ja viranomaislausuntojen perusteella sekä vallitsevat olosuhteet huomioiden voidaan todeta, että ydinvoimala ei sovellu Hanhikiven alueelle, tulee ydinvoimakaavoitus lopettaa ja laatia alueelle sen erikoispiirteet huomioiva, voimassa olevan maakuntakaavan periaatteiden mukainen yleis- ja asemakaava.

4.3.1 Rajoituksia laitosalueella ja ydinvoimalaitoksen vaikutusalueella

Hanhikivi sijaitsee alle 500m päässä oletetusta reaktorista laitosalueella, jossa kulkua rajoitetaan. On harhaanjohtavaa esittää, että Hanhikivellä vierailu olisi mahdollista entiseen tapaan. Kyseessä on muinaismuistomerkki, joka on merkittävä vierailukohde niin kyläläisille kuin koko kunnallemme. Laitoksen koko ja sijainti tulisi olla selvillä jo kaavaehdotusvaiheessa. Kuitenkin Suojavyöhykkeellä asuu STUK:n ohjeet ylittävä (enintään 200) vakituista asukasta.

6 OSAYLEISKAVAEHDOTUS

6.1 Ehdotusta koskevat periaatteet ja käsitteet

Ydinvoimalaitosalue on pyritty sijoittamaan Hanhikiven niemen alueelle siten, että alueen muut toiminnot voivat sijoittua voimala-alueeseen nähden mahdollisimman häiriöttömästi. Luonnonolosuhteiltaan arvokkaimmat alueet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle

Luonnonoloiltaan erityisen arvokkaaksi todettua aluetta ei pystytä rajaamaan rakentamisen vaikutusten ulkopuolelle. Ympäristökeskuksen, ympäristöministeriön ja monien muiden asiantuntijatahojen lausuntojen mukaan Hanhikiven alue on kokonaisuutenaan liian arvokas ydinvoimalalaitosalueeksi. Fennovoiman tekemän arvion mukaan alueella ei ole mitään estettä ydinvoimalan sijoituspaikaksi. Kunnan, kaupungin ja kaavoituksen ohjausryhmän tulisi todella kriittisesti arvioida, onko Fennovoiman hanke perusteiltaan oikea ja ovatko perusteet todella niin vahvat, että kyseinen alue voidaan uhrata ja sen myötä laajat ja vakavat vaikutukset voidaan hyväksyä.

Luontoarvojen säilyminen Hanhikiven alueella ei tule säilymään entisellään. Suojelukohteet jäävät laitosalueen sisään. Rakentamisen aiheuttamia vahinkoja tuskin pystytään estämään.

Myös pohjoisrannalla on loma-asuntoja

6.3 Aluevaraukset

Työpaikka-alue (TP)

Alue on osoitettu väärään kohtaan. Ko. alueella pesii salassa pidettävä uhanalainen laji.

Energiahuollon alue (EN-1)

Alueelle voidaan rakentaa ydinvoimalaitos, jossa on 1-2 ydinvoimalaitosyksikköä.

Valtioneuvosto on periaatepäätösesityksessään esittänyt Fennovoimalle lupaa yhden (1) lämpöteholtaan enintään 4900 megawatin (sähköteho n. 1600 MW) ydinvoimalayksikön rakentamiseen joko Simoon tai Pyhäjoelle. Tämä rajausta tulee sisältyä myös kaavamääräykseen.

Kaavassa on esitettävä vaihtoehtoinen suunnitelma jäähdytysveden otolle niiltä alueilta, jotka ovat Fennovoiman hallinnassa.

Vesialue (W-1)

Kaavassa on esitettävä vaihtoehtoinen suunnitelma satama-alueeksi niiltä alueilta, jotka ovat Fennovoiman hallinnassa.

6.4 Muut merkinnät

Luonnonympäristöön liittyvät merkinnät

s-1 ja luo-1, luo-2 ja luo-3 merkintöjä on ydinvoimalaitosalueella runsaasti.

On perusteetonta uskotella, että alueet voisivat säilyä koskemattomina ydinvoimalaitoskaavan toteutuessa.

Satama-alueen aluevaraus

Kaavassa on esitettävä vaihtoehtoinen suunnitelma satama-alueeksi ja ohjeellinen laivaväylä niiltä alueilta, jotka ovat Fennovoiman hallinnassa.

6.5 Suojelu

Muinaismuistot

Suunnittelualueella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas kiinteä muinaismuisto, joka on Hanhikiven historiallinen rajamerkki (Historiallinen aika V). ... Museovirastolta saadun lausunnon perusteella rakentamatonta aluetta rajalinjalla ja rajamerkin ympäristössä on laajennettu.

Selkeästi ja havainnollisesti on esitettävä miten Hanhikiven ympäristö aiotaan säilyttää lain mukaisena ja miten vapaa pääsy sinne voidaan varmistaa ja toteuttaa, kuten Fennovoiman toimesta on luvattu.

Onko halkaisijaltaan n. 70m:n rakentamaton alue (merkitty asemakaavaan) riittävä?

Luonnonympäristö ja maisema

Hanhikivenniemi on määritelty luontotyyppiensä ja lajistonsa vuoksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi.

Tämänkään perusteella ydinvoimakkaavoitusta ei pitäisi jatkaa.

6.6. Kaavaehdotuksen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin

Kaavaehdotuksessa lukee ilmeisen virheellisesti, että kaavaluonnoksen suhde...

Kaava toteutuessaan heikentää ihmisten viihtyvyyttä ja laitosalueen läheisyydessä (alle 10-20 km) väestön kehitys kääntyy negatiiviseksi, kuten kaikkien suurten ympäristöhaittoja aiheuttavien teollisuuslaitosten läheisyydessä. Parhalahden ja Piehingin kylät kärsivät eniten.

Hankkeen haittoja ei ole luotettavasti voitu lieventää.

Hanhikiven niemen alueella on luontoarvoja, jotka häiriintyvät hankkeen toteuttamisesta. Koko Hanhikiven niemen alueen loma-asutus tulee poistumaan ja koko lähialueen loma-asutus häiriintyy, jos hanke toteutuu.

Jätevesien käsittelylaitoksen päästöt ja laitoksen jäädäytysvesien yhteisvaikutus on tuhoisa lähivesistölle. Alueen eliöstö häviää vähitellen myös laitosalueen ulkopuolelta

Miten maa- ja kallioperän ominaisuudet on selvitetty ja miten on otettu huomioon, kun vasta

rakentamislupavaiheessa on luvattu tehdä tarkempia selvityksiä mm. kallioperästä ja sen soveltuvuudesta ko. rakentamiseen?

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat

Hanke sijoittuu osittain suojelualueiden välittömään läheisyyteen. Maakuntakaavassa alue on osoitettu maankohoamisrannikon luontotyyppien ja lajiston vuoksi luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeäksi alueeksi. Niemellä on useita valtakunnallisesti että maakunnallisesti merkittäviä maiseman ja luonnonuojelun kannalta huomioitavia kohteita. Niemen kärjessä sijaitseva Hanhikivi on valtakunnallisesti merkittävä muinaismuistokohde. Kaavaratkaisussa on pyritty huomioimaan merkittävät suojellut kohteet. Direktiivilajien esiintymät on otettu huomioon kaavaratkaisussa

Edellä kuvattu pitäisi riittää ja kertoa kaikille asiaa käsitteleville, ettei alue sovellu ydinvoimalan rakentamispaikaksi. Hanhikiven niemi on parhalahteisille tärkeä virkistys ja harrastusalue, talvella ja kesällä. Tällä alueella ei ole saaristoa ja ranta-alueita on rajallisesti ihmisten virkistyskäytössä. Suomessa on otettu jo tarpeeksi kauniita ranta-alueita teollisuuskäyttöön. Ihmisille ja heidän henkiselle hyvinvoinnille pitäisi antaa arvo.

Kahden uuden ydinvoimalaitoksen toteutuessa ja rakenteilla olevan Olkiluoto 3:n valmistuttua suuri osa tuotetusta energiasta menee pohjoismaiden ja sitä kautta Euroopan maiden markkinoille.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Maiseman hierarkia ja aluekokonaisuuden luonne muuttuvat kookkaan voimalaitoksen hallitessa niemenkärjen maisemaa. Myös Hanhikiven niemen alueen merkitys maankohoamisrannikon katkeamattomana sukkessiokehityksen mallina heikkenee selvästi, kun alue pirstoutuu rakentumisen myötä.

Edellä kuvattu pitäisi riittää ja kertoa kaikille asiaa käsitteleville, ettei alue sovellu ydinvoimalan rakentamispaikaksi.

6.7 Kaavan sopeutuminen maakuntakaavaan

Pyhäjoen kunnan osalta aloite kaavoituksen käynnistämisestä on tehty täysin kuntalaisia kuulematta ja väärin periaattein. Suurelta joukolta Pyhäjoen kuntalaisia tuli vaatimus kunnan päättäjille kansanäänestyksen järjestämisestä ydinvoimalahankkeesta ennen kaavoituksen käynnistämistä. Tätä ei kuitenkaan haluttu toteuttaa. Ensin piti odottaa YVA:n valmistumista siitä saatavia tuloksia.

7 KAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

7.1 Yleistä

Mielestämme tämän kaltaisessa asian käsittelyssä on vakava ristiriita. YVA:n teettää ja maksaa Fennovoima, sen laatii Pöyry Oy. Yleis- ja asemakaavan laatii Pöyry Oy ja sen maksaa Fennovoima. Ohjausryhmään ja kaavaa käsittelevään toimikuntaan on valittu vain ydinvoimaa kannattavia ihmisiä, jotka ovat vieneet prosessia eteenpäin jurri Fennovoiman esittämällä tai vaatimalla tavalla.

7.2 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Hanhikiven niemellä on virkistys- ja harrastuskäytössä merkitystä parhalahtisille ja muille kuntalaisille sekä seutukunnan asukkaille.

Millä tavalla yhteiskunta voi tukea tai korvata, esimerkiksi kiinteistöjen arvon laskun?

Kokemukset muilta ydinvoima paikkakunnilta ovat osoittaneet, että ihmiset eivät asetu asumaan ydinvoimalan välittömään läheisyyteen vaan hieman kauemmas, n. 20-50 km etäisyydelle. Hyötyjinä olisivat tässä tapauksessa lähikunnat Kalajoki ja Raahen, ehkä jopa Oulu ja Ylivieska.

7.3 Vaikutukset kallio- ja maaperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

Kannanotto kaavan ympäristövaikutukset -tiivistelmään ja kohtiin 7.3 – 7.4 löytyvät liitteenä lopusta.

8 TOTEUTTAMINEN

8.2 Jatkosuunnittelu

Jatkosuunnittelu tulisi keskeyttää tarpeettomana.

8.3 Seuranta ja jälkiarviointi

Seurannassa tulisi huomioida kaikki edellä mainitut asiat ja jälkiarviointissa todeta aiheutettu haitta ja miten se tullaan korjaamaan ja korvaamaan.

Kommentteja Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen yleis- ja asemakaavaa koskevien ympäristövaikutusarviointien tiivistelmään

”Hanhikiven niemen ympäristö tulee muuttumaan luonteeltaan monimuotoisesta luonnonympäristöstä teollisuusalueeksi.” (sivu 18) Tämä toteamus tiivistää kaiken oleellisen siitä miten Pyhäjoen kunta tulee mahdollisen ydinvoimalan myötä muuttumaan. Koko Pyhäjoen kunta tulee muuttumaan nuoria perheitä houkuttelevasta luontokunnasta rahan ahneiden etuja ajavaksi teollisuuskunnaksi.

Arviossa todetaan; valtaosalla niemestä käyttötarkoitus muuttuu. Lounaisrannan loma-asutus ja virkistyskäyttö poistuu. Koillisrannalla maankäyttö säilyy pääosin ennallaan. Samaisessa esityksessä todetaan, että muutos ei ole merkittävä, koska varsinaisella laitosalueella ei ole asutusta/loma-asutusta. Muutosta voidaan pitää merkittävänä, koska se vaikuttaa useiden perheiden elämään ja tuhoaa alueen luonnon. Vaikka koillisrannan käyttö virkistykseen olisikin maankäytöllisesti mahdollista, tulisi miettiä, käyttävätkö ihmiset todella virkistysaluetta, joka sijaitsee aivan ydinvoimalaitosalueen vieressä. Arviossa kerrotaan, että laitoksen rakentaminen mahdollistaa uutta maankäyttöä taajamissa ja kylissä sekä tieyhteyksien varrella. Olisi mielenkiintoista tietää, mitä uutta maankäyttöä näille alueille kannattaa suunnitella. Uusi asuinalue ydinvoimalan naapuriin ei ole realistinen ja järkevä suunnitelma.

Voimalinjat

Voimalinja rajoittaa maankäyttöä 180 metriä leveältä alalta 20 kilometrin matkalta. Tämä tarkoittaa yhteensä **3600 000 neliön** menetystä maankäytössä. Kyse on isosta alueesta, voimalinjojen viemää maa-alaa ei tulisi vähätellä.

Ydinvoimalan aiheuttama muuttoliike

Arvioinnista saa sen käsityksen, että Pyhäjoelle olisi muuttamassa satoja uusia perheitä, tämä ei liene kuitenkaan absoluuttinen totuus. Laitoksen työllistävyyden odotetaan vaikuttavan positiivisesti muuttoliikkeeseen ja väestön ikärakenteeseen. Voidaan kuitenkin todeta, että Suomen nykyisillä ydinvoimalapaikkakunnilla muuttotappio on samansuuntainen kuin muillakin vastaavankokoisilla paikkakunnilla. Ydinvoimalat eivät houkuttele vaikutusalueilleen lapsiperheitä. Pyhäjoen kunnan päättäjien olisi hyvä huomioida se tosiasia, että jos talousalueelle muuttaa uutta työikäistä väkeä, se muuttaa noin 30-100 kilometrin päähän laitoksesta. Tämä on helposti todettavissa esim. Olkiluodon voimaloiden läheisyydessä. Kuntaamme ei siis todennäköisesti tule muuttamaan uusia perheitä vaikka ydinvoimala tänne rakennettaisiinkin. Muualta tulevat keikkatyömiehet eivät tuo tänne perheitään, eivätkä jää kuntaamme pysyvästi. Arvioinnissa todetaan, että talousalueella voi olla palveluiden tarjonnassa vapaata kapasiteettia. Tämä on aika erikoinen väite, ainakin Pyhäjoella on jo nyt täyttä ainakin lastenhoidossa, vanhus- ja vammaispalveluissa, hammaslääkäri- ja lääkäripalveluissa. Olisikin mielenkiintoista tietää missä on vapaata kapasiteettia? Eikö ole väärin antaa tällaisia epämääräisiä "voi olla" lausuntoja tällaisissa arvioinneissa. Hanhikiven ydinvoimalaitosalueen yleis- ja asemakaavaa koskevien ympäristövaikutusarviointien tiivistelmässä todetaan, että käytettyä polttoainetta kuljetetaan loppuvarastointiin neljä kertaa vuodessa. Missähän tämä loppuvarastointi/säilytys paikka sijaitsee? Kuvan 3 kuvatekstissä puhutaan Kemin ja Simon liikennemääristä. Karttakuva on kuitenkin Pyhäjoelta. Tällaisista inhimillisistä virheistä tulee mieleen onko koko arviointi "copy pastetettu" Fennovoiman maksamasta Pöyryn selvityksestä, jota ei kunnassa ole arvioitu kriittisesti, niin kuin olisi kuulunut tehdä.

Jäähdytysvedet

Jäähdytysvesien vaikutus jääpeitteeseen vaikuttaa huomattavasti alueen virkistyskäyttöön. Hanhikiven niemen läheinen jääalue on suosittu jäähiihto- ja pilkkikohde talvisin. Arvioinnissa todetaan, että jäähdytysveden laatu ei muutu laitoksen läpi kulkiessaan. Tosiasiana on, että laitokseen mennessään vesi ei ole radioaktiivista ja takaisin mereen tullessaan vesi on muuttunut radioaktiiviseksi. Jäähdytysvesien vaikutuksesta jäämassat eivät enää tule huuhtomaan rannikkoa, mikä vaikuttaa rannan umpeen kasvuun ja ympäristön muuttumiseen huomattavasti. Tämä heikentää suojeltujen merenrantaniittyjen tilaa. Arvioinnissa käytetään turhan varovaisia ilmaisuja: saattaa muuttaa jne.

Vaikutukset ympäristöön

Laivaväylän ja satamalaiturin rakentaminen vaativat laajoja ruoppaustöitä. Pohjan sedimentin koostumusta ei ole tutkittu ja on väärin tehdä arvioita ruoppaus töiden vaikutuksista ennen näiden selvitysten tekemistä.

Veden sameneneminen ja rakennustyömaan aiheuttama melu ja värinä aiheuttavat lintujen ja kalojen väliaikaista siirtymistä pois alueelta. Rakennustyöt eivät kuitenkaan kestä yhtä kesää vaan ovat vuosikausien mittaiset. Voidaanko eläimistön olettaa palaavan näin pitkän häiriötekijän jälkeen yhtäkkiä ennalleen?

Hanhikiven alueella pesii ja käy muuttojen yhteydessä runsaasti eri lintulajeja, myös erityisvastuulajeja sekä vaarantuneiksi luokiteltuja lajeja. Näiden pitäisi olla painavia syitä kaavoituksen pikaiseen keskeyttämiseen ja alueen luonnonsuojeluarvojen tunnustamiseen.

Arvioinnissa todetaan, että luontodirektiivin liitteen IV kasvilajien esiintymiä on mahdollista säilyttää alueella. Totuus on kuitenkin, että ydinvoimalan rakennustyömaa on niin iso hanke, ettei siellä ehditä katsoa jokaista ojanpenkkaa ja tutkia mitä kasveja siinä esiintyy. Koko alueen luonto tulee muuttumaan niin paljon, että on väärin kuvitella, että näitä kasveja voitaisiin säilyttää. Voimalaitoksen rakentamisvaikutukset tulevat tuhoamaan ainutlaatuisen luontokohteen lopullisesti.

Voimalinjat

Kappaleessa 1.6.1.2 todetaan, että voimalinjojen alla raja-arvot voivat jopa ylittyä. Samassa kappaleessa todetaan myös, että edes voimalinjojen alla raja-arvot eivät voi ylittyä. Aika ristiriitaiselta kuulostaa. Kuinka asia siis on, ylittävätkö raja-arvot vai eivät? Voimalinjojen läheisyydessä olevien kiinteistöjen ja maiden arvo laskee oleellisesti. Kuka tämän korvaa?

Kuntalaisten turvallisuus ja viihtyvyys

Ydinvoimala päästää ilmaan ja veteen radioaktiivisia päästöjä. Tämä vaikuttaa Pyhäjoen kunnan asukkaiden turvallisuuteen ja on jo yksinään syy lopettaa kaavoituksen eteenpäin vieminen ja pyytää Fennovoimaa vetäytymään Pyhäjoelta. Arvioinnissa todetaan, että voimalaitos ei aiheuta terveydellistä haittaa kunnan asukkaille.

Meneekö kunta takuuseen tästä asiasta ja mihin perustatte käsityksenne? On aika iso lupaus luvata, että terveydellistä haittaa ei ole, kun osa maailmanlaajuisesti arvostetuista tutkimuksista on täysin toisen näkemyksen kannalla.

Voimalaitoksen aiheuttamaa maisemahaittaa ei voi aliarvioida. Voimala aiheuttaa pahan maisemahaitan. Maisemahaitan aiheuttaa myös voimalinja, joka vaikuttaa kaukanakin voimalasta. Arvioinnissa puhutaan maisemahaitasta Hanhikiven alueen mökeillä, on huomattava, että voimala tulisi näkymään myös muualla kunnassa sijaitseville loma-asunnoille.

Arvioinnissa todetaan, että parakkikyliä voitaisiin sijoittaa asutuskeskusten läheisyyteen 5-10 parakin ryhmissä. Tätä pidetään parakkikylien vaihtoehtona. Toisessa vaihtoehdossa parakit laitetaan yhteen kasaan ja toisessa ripotellaan pitkin kylää. Voiko näitä pitää vaihtoehtoina? Miten parakkien hajasijoittaminen asutusalueiden keskelle vaikuttaa asukkaiden viihtyisyyteen ja alueiden yleiseen viihtyvyyteen?

Pyhäjoelta kuljetaan runsain määrin töissä Raahessa. Liikenteen runsas lisääntyminen 8-tiellä aiheuttaa lisääntyviä ruuhkia ja työmatkojen venymistä sekä vaaratilanteita, tiellä jota ei ole suunniteltu näin runsaille ajoneuvo määrille. Arvioinnissa todetaan, että liikenteen aiheuttamat ilmanlaadun heikentymisellä ei ole pitkäaikaisia vaikutuksia Hanhikiven niemen alueella. Alueella asuville ihmisille on merkitystä myös lyhyen ajan ilmanlaadun heikentymisellä.

Arvioinnissa kerrotaan kalastuksesta ja vähätellään kalastukselle aiheutuvia haittoja. STUK:n selvityksessä on todettu, että satunnaisissa kaloissa tavataan radioaktiivisia jäämiä. Kuka uskaltaa enää syödä Pyhäjoen edustalta kalastettua kalaa? Kaloista kun ei ulospäin näe missä yksilöissä jäämiä on ja kuinka paljon.

Fennovoiman teettämän tutkimuksen mukaan asukkaista enää 30 prosenttia pitäisi asuinaluettaan viihtyisänä ydinvoimalan tulon jälkeen. Tämän pitäisi saada kunnan päättäjien hälytyskellot soimaan. Jos ihmiset eivät pidä asuinaluettaan viihtyisänä kaikenlainen sosiaalinen pahoinvointi lisääntyy ja osa väestöstä muuttaa mahdollisesti pois koko kunnan alueelta. Myös ihmisten pienikin turvattomuuden tunteen lisääntyminen vaikuttaa ihmisten työtehokkuuteen ja jaksamiseen. Inhimillisten ja pehmeiden arvojen tulisi mennä taloudellisen edun tavoittelun edelle.

Onko kunnan tehtävä pyrkiä mahdollisimman suureen taloudelliseen hyötyyn?

Tiivistelmä: Osayleiskaavan ja asemakaavan laatiminen on syytä keskeyttää toteutuskelvottomana. Pyhäjoen Hanhikiven alue ei sovellu ydinvoimalan rakentamispaikaksi, eikä ydinjätteen sijoituspaikaksi.

Pyydämme saada täydentää kaavamuistutusta sen jälkeen, jos eduskunta myöntää Fennovoima Oy:lle luvan, jos ympäristöministeriö vahvistaa ydinvoimamaakuntakaavan ja jos Fennovoima Oy valitsee rakentamispaikakseen Pyhäjoen, eli jos asemakaava on vaarassa toteutua Pyhäjoella.

Pro Hanhikivi ry.